

ДОКЛАД

за проведена публична анкета относно обществената осведоменост и ангажираност на гражданите на община Кюстендил по политиките за качеството на атмосферния въздух по проект "За чист въздух в Кюстендил".

Проектът „За чист въздух в Кюстендил“ се изпълнява с финансова подкрепа, предоставена от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия по линия на Финансовия механизъм на ЕИП.

Основната цел на проекта е изграждане на устойчиви механизми на гражданско участие за опазване на околната среда и подобряване качеството на атмосферния въздух в община Кюстендил.

В изпълнение на Дейност 2 в периода август – ноември 2020г. се проведе анкета, състояща се от 30 въпроса, тематично разделени в четири подчасти. Проучването цели събиране на информация относно обществената осведоменост, ангажираност и желание за такива от страна на гражданите на община Кюстендил по въпроса с качеството на атмосферния въздух (КАВ). Анализът на данните ще послужи за подобряване планирането и изпълнението на местните общински политики за опазване на околната среда и въздух, както и за разработването на нови механизми за повишаване гражданското участие при формулирането и прилагането на политиките за опазване на околната среда и КАВ в община Кюстендил.

Анкетите бяха разпространени по следния начин:

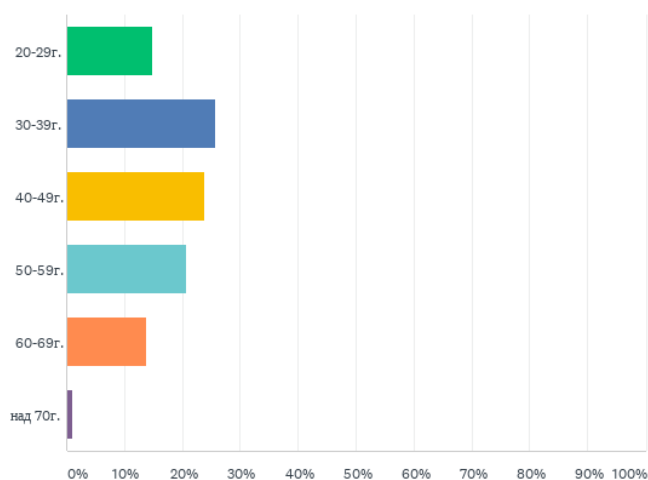
- Проведени на място по метода на пряко лице-в-лице допитване от анкетъори;
- Чрез официалната интернет страница на община Кюстендил;
- Чрез Фейсбук страницата на община Кюстендил.

За публикуване и анализ на анкетата е използван инструментът Survey Monkey като линкът към въпросника беше публикуван на страницата на община Кюстендил.

РЕЗУЛТАТИ

В изследването са участвали 102-ма респондента, от които 55 жени и 46 мъже. Най-активно са се включили гражданите на възраст от 30-39г. (26), 40-49г. (24) и 50-59г. (21).

Q28 Вашата възраст е

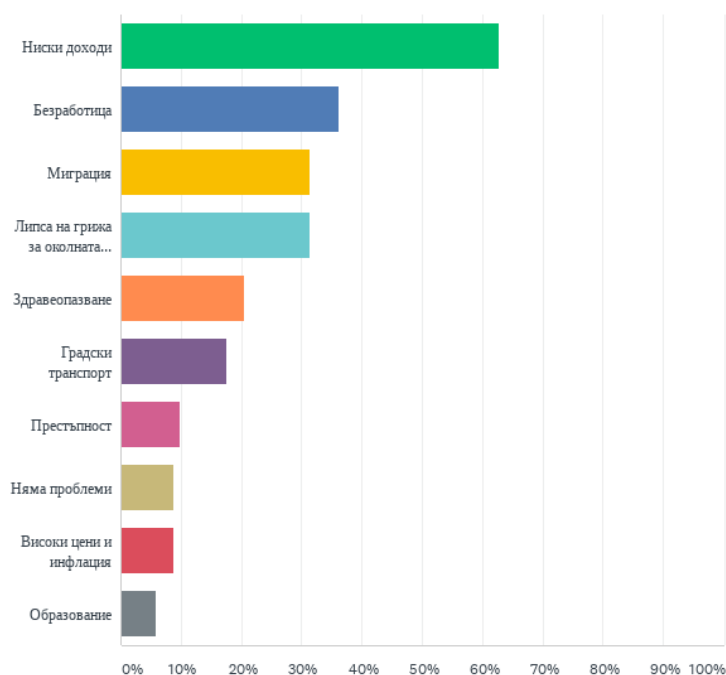

Първата смислова част на анкетата е съставена от въпроси, засягащи общите екологични нагласи на гражданите на град Кюстендил.

Въпрос 1 – Кои от типичните проблеми на един съвременен град смятате, че са налични в Кюстендил? Ако има такива, моля, посочете трите налични, които смятате за най-сериозни.

От събраната информация като най-съществен проблем в Кюстендил се очертават ниските доходи – 62,8%, а след него се нарежда безработицата с 36,3%. Миграцията и липсата на грижа за околната среда са получили еднакъв брой посочвания (31,4%) и това ги подрежда на трето място по значимост.

Q1 Кои от типичните проблеми на един съвременен град смятате, че са налични в Кюстендил? Ако има такива, моля посочете трите налични, които смятате за най-сериозни.

Въпрос 2 – Кой от изброените екологични проблеми намирате за най-сериозен за територията на община Кюстендил?

Живеещите в Кюстендил определят като най-сериозен екологичен проблем за града нередовното събиране и извозване на отпадъците – 42,2%. Замърсеният въздух и лошата поддръжка на зелените площи и междублоковите пространства са посочени като втори по значимост казус – с по 36,3%. Лошото качество на питейната вода се нарежда на трето място с 29,4%, а липсата на чистота в града – на четвърто с 27,5%.

Q2 Кои от изброените екологични проблеми намирате за най-сериозен за територията на община Кюстендил?

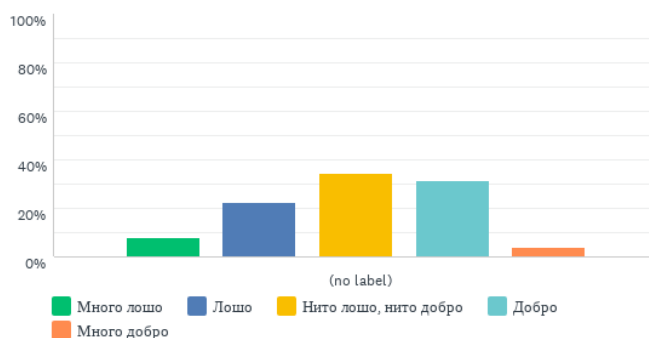
Въпрос 3 – Интересувате ли се от качеството на въздуха в Кюстендил?

90,2% от респондентите в изследването са заявили, че се интересуват от качеството на въздуха в града, а едва 9,8% не следят за това.

Въпрос 4 – Как оценявате качеството на въздуха в Кюстендил?

Най-често качеството на въздуха в Кюстендил се определя от анкетиранияте като „нищо лошо, нито добро“ – 34,3%. Като „добро“ се посочва от 31,4%, като „лошо“ – от 22,6%. На двата полюса на скалата са „много лошо“ и „много добро“, съответно с 7,8% и едва 3,9%.

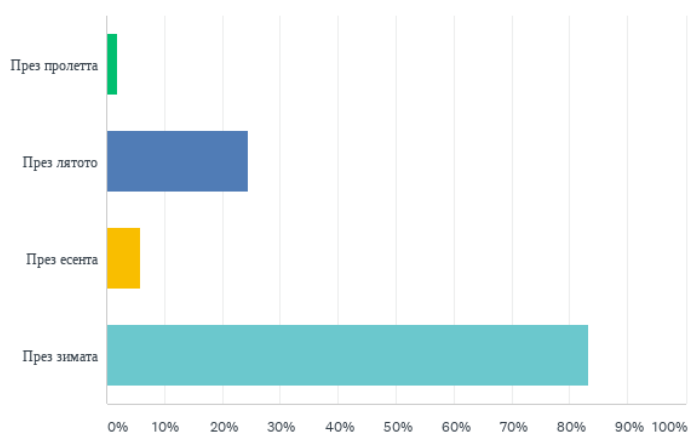
Q4 Как оценявате качеството на въздуха в Кюстендил? (1 е най-ниската оценка, а 5 - най-високата)

Въпрос 5 – През кой сезон въздухът се усеща най-мръсен?

Според анкетиранияте, качеството на въздуха е най-занижено през зимните месеци – 83,3%. Среца се мнението, че и през лятото въздухът се усеща мръсен – 24,5%.

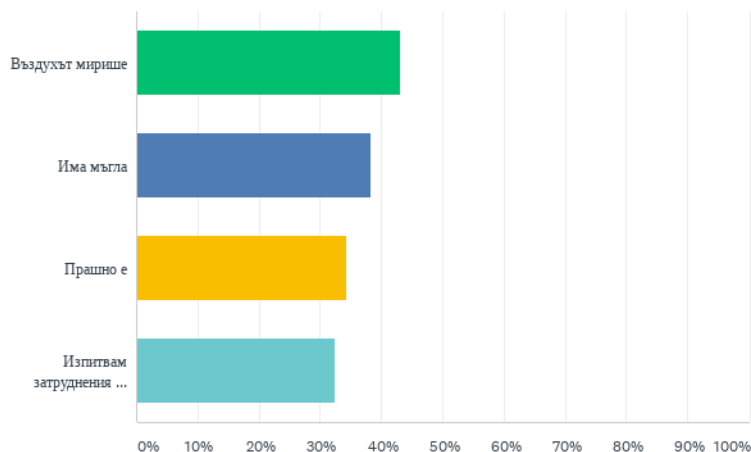
Q5 През кой сезон въздухът се усеща най-мръсен?

Въпрос 6 – Как разбирате, че въздухът е мръсен?

Лошото качество на атмосферния въздух в Кюстендил се определя от усещането на миризма на въздуха – 43,1%, от наличието на мъгла – 38,2%, от запрашаването – 34,3% и от изпитване на затруднения при дишане – 32,4%.

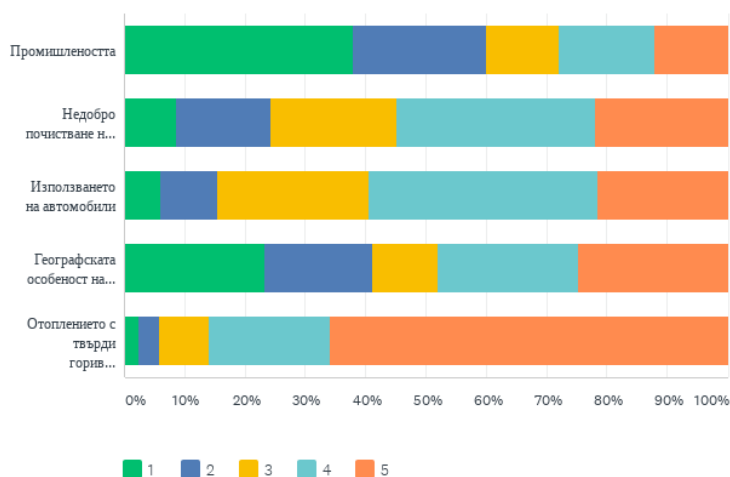
Q6 Как разбирате, че въздухът е мръсен?

Въпрос 7 – Според Вас, до каква степен изброените по-долу фактори, влияят върху качеството на въздуха в Кюстендил? (като 1 е най-слаби влияние, а 5 – най-силно влияние)

Като фактор с най-силно влияние върху качеството на въздуха е посочен отоплението с твърди горива. С три пъти по-ниски стойности по критерия „най-силно влияние“ са географската особеност на града, използването на автомобили и недоброто почистване на улиците. Като втори важен фактор, оказващ силно влияние върху КАВ в Кюстендил е използването на автомобили за предвижване в града, следван от недоброто почистване на улиците. Като най-слабо влияние върху КАВ според респондентите се очертава промишлеността.

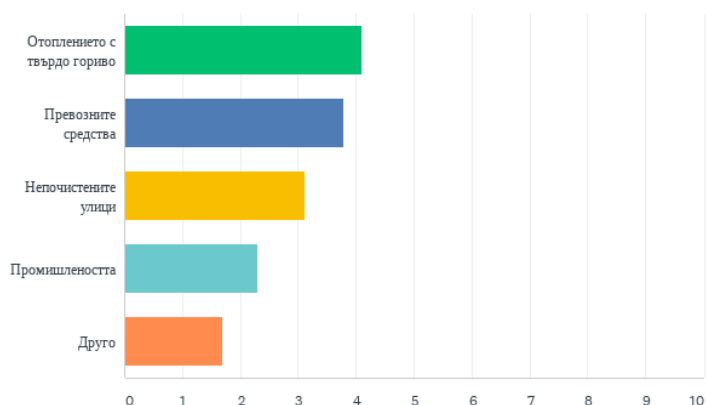
Q7 Според Вас, до каква степен изброените по-долу фактори, влияят върху качеството на въздуха в Кюстендил? (като 1 е най-слабо влияние, а 5 - най-силно влияние)

Въпрос 8 – Моля Ви да посочите най-големите замърсители на въздуха в Кюстендил.

Отоплението с твърдо гориво е посочено като най-големият проблем по отношение на качеството на въздуха в град Кюстендил – 53,9%. Превозните средства са позиционирани на второ място от 42,2% от респондентите. На трето място са непочистените улици.

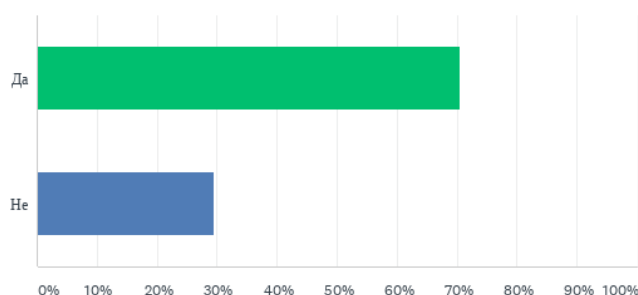
Q8 Моля Ви да посочите най-големите замърсители на въздуха в Кюстендил (като с "1" посочите най-големия проблем).

Въпрос 9 – Информирате ли се за качеството на въздуха в Кюстендил?

70,6% от взелите участие в анкетното проучване казват, че се интересуват от качеството на въздуха в града, а 29,4% - не се.

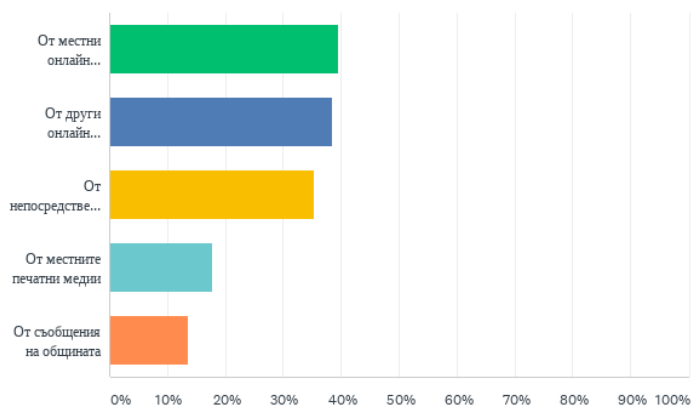
Q9 Информирате ли се за качеството на въздуха в Кюстендил?

Въпрос 10 – Откъде се информирате за състоянието на атмосферния въздух?

Онлайн източниците се очертават като най-предпочитан начин за получаване на информация за състоянието на въздуха. Местните онлайн източници (39,6%) и други онлайн източници (38,5%) са най-популярни сред жителите на Кюстендил. Висок е процентът и на тези, които набавят информация чрез непосредствени наблюдения – 35,4%. Печатните медии и съобщенията на общината са най-слабо използвани, съответно с 17,7% и 13,5%.

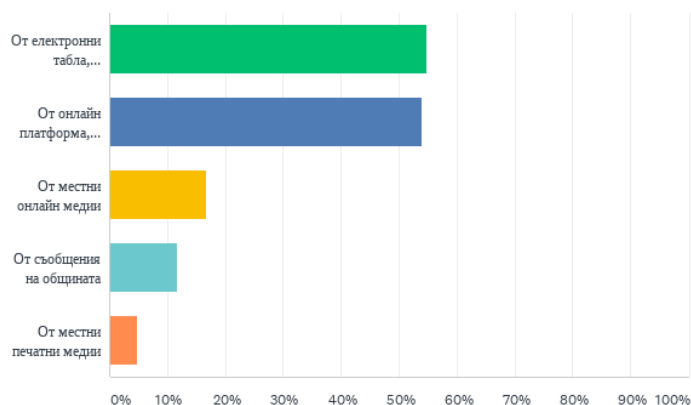
Q10 Откъде се информирате за състоянието на атмосферния въздух? (възможен е повече от един отговор)

Въпрос 11 – Откъде бихте искали да се информирате за състоянието на атмосферния въздух? (възможен е повече от един отговор)

От събраната информация става ясно, че за гражданите на Кюстендил, участвали в анкетното проучване, като най-желан начин за информиране за състоянието на въздуха в града се обособяват два метода – информация от електронни табла, разположени в града (54,9%) и от онлайн платформа, показваща качеството на въздуха в реално време (53,9%). Местните онлайн медии, които са сред най-използваните начини за информиране за КАВ в града към момента, са избрани от едва 16,7%. На дъното са печатните медии с едва 4,9%.

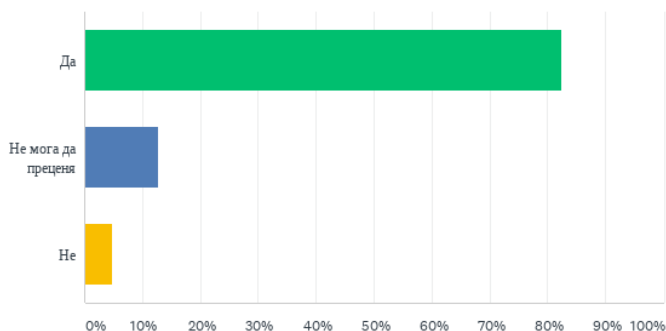
Q11 Откъде бихте искали да се информирате за състоянието на атмосферния въздух? (възможен е повече от един отговор)

Въпрос 12 – Според Вас качеството на въздуха влияе ли на Вашето здраве?

Преобладаващо е мнението, че качеството на въздуха влияе на здравето на анкетираните – 82,4%, 12,8% не могат да преценят дали това е така, а 4,9% не намират връзка между КАВ и тяхното здраве.

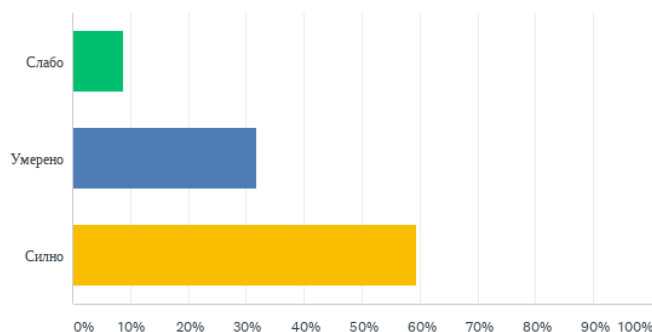
Q12 Според Вас качеството на въздуха влияе ли на Вашето здраве?

Въпрос 13 – До каква степен качеството на въздуха влияе на Вашето здраве?

Повече от половината респонденти смятат, че качеството на въздуха влияе силно върху тяхното здраве – 59,3%, 31,9% намират влиянието като умерено, а 8,8% като слабо.

Q13 До каква степен качеството на въздуха влияе на Вашето здраве?

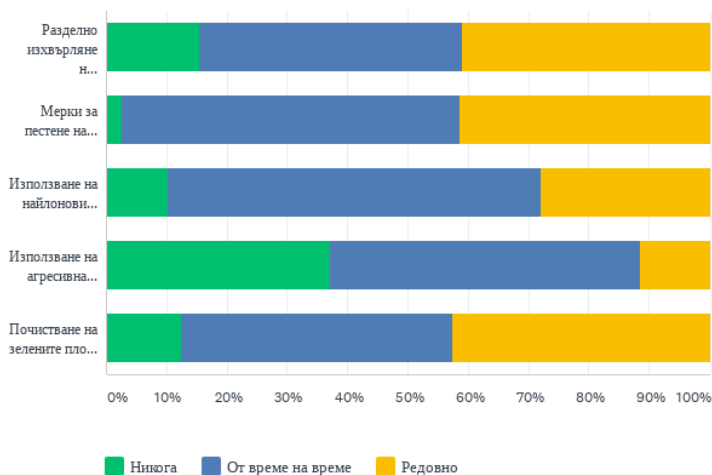

Във втората тематична част на изследването е заложено проследяване на екологичните практики и нагласи на домакинствата.

Въпрос 14 – Колко често Вие и/или член на домакинството извършвате следните дейности?

Най-преобладаващият отговор, отнасящ се до регулярност на извършване на избраните пет дейности, е „от време на време“. Най-висок процент той има при употребата на найлонови торбички. От участвалите в анкетата най-много посочват, че те или член на домакинството им редовно почистват зелените площи в околблоковите пространства, разделно изхвърлят отпадъците и прилагат мерки за пестене на електроенергия. По-нисък е дялът на анкетираните, които казват, че редовно използват найлонови торбички. Най-малък брой от респондентите казват, че никога не пестят електроенергия. Три пъти повече са тези, които никога не използват найлонови торбички. Най-голям е дялът на тези, които никога не използват агресивна химия в бита.

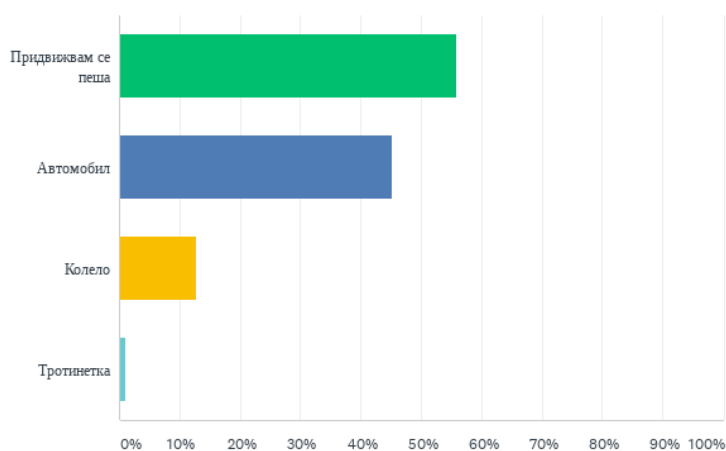
Q14 Колко често Вие и/или член на домакинството извършвате следните дейности?

Въпрос 15 – Какъв вид транспорт използвате за придвижване в града?

Съотношението между придвижващите се пеша и с автомобил е приблизително еднакво, съответно 55,9% и 45,1%. Колелото се явява алтернатива, но е рядко посочвано като начин за придвижване – 12,8%. Само един респондент е посочил, че използва тротинетка.

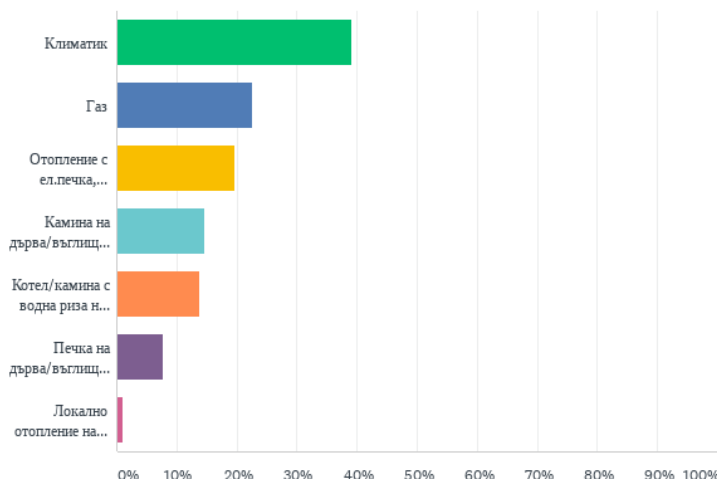
Q15 Какъв вид транспорт използвате за придвижване в града?

Въпрос 16 – Какви уреди за отопление използва Вашето домакинство? (възможен е повече от един отговор)

Като най-често срещан начин на отопление на домакинствата, участвали в изследването, е чрез електроенергия – климатиците са посочени от 39,2%, а електрическите печки, духалки, радиатори и т.н., макар и на трето място в графиката, се използват от 19,6%. Газта се подрежда на второ място с 22,6%. Камина на дърва/въглища/пелети (14,7%), котел/камина с водна риза на дърва/въглища/пелети (13,7%), както и печката на дърва/въглища/пелети (7,8%) са рядко посочвани като уреди за отопление, но взети заедно като отопление с твърдо гориво наброяват 36,2%.

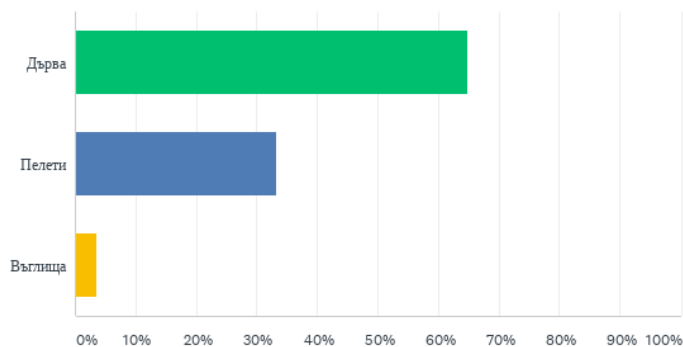
Q16 Какви уреди за отопление използва Вашето домакинство? (възможен е повече от един отговор)

Въпрос 17 – Кое от изброените твърди горива използвате най-често?

От посочилите уреди за отопление с твърдо гориво във Въпрос 16, респондентите посочват като най-често използвано гориво дървата – 64,9%, с пелети се отопляват едва една трета от анкетираните, а с въглища само 3,5%.

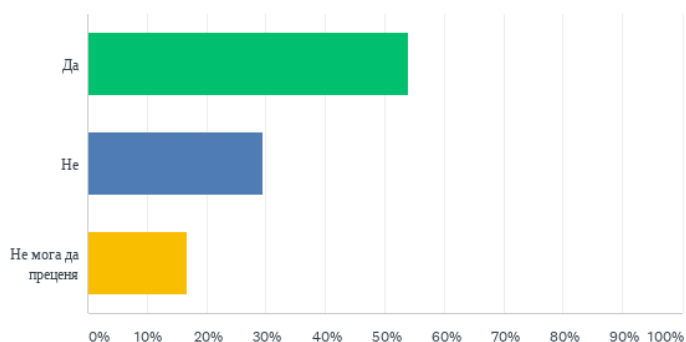
Q17 Кое от изброените твърди горива използвате най-често?

Въпрос 18 – Бихте ли сменили начина на отопление на Вашето домакинство с по-екологични методи?

Повече от половината анкетирани биха сменили начина си на отопление – 53,9%, близо една трета не биха предприели такива действия – 29,4% и най-нисък е дялът на респондентите, които не могат да преценят – 16,7%.

Q18 Бихте ли сменили начина на отопление на Вашето домакинство с по-екологични методи?

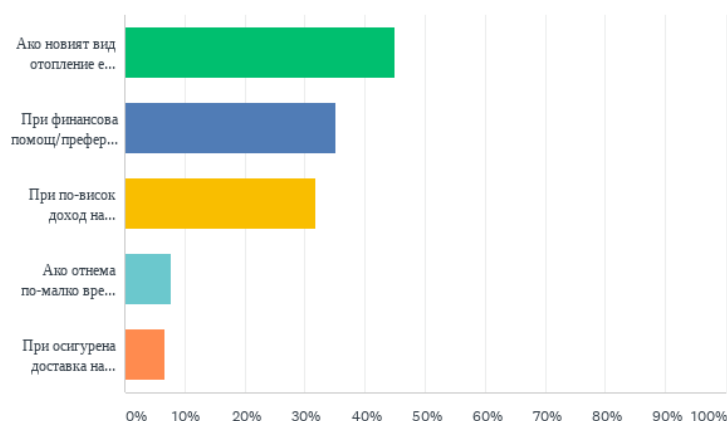

Въпрос 19 – При какви условия бихте заменили начина си на отопление с по-екологични методи? (възможен е повече от един отговор)

На този въпрос са отговорили 91 от 102-ма респондента, от които 45,1% посочват като водещо условие за замяна на отоплението с по-екологично по-високата ефективност от досегашния им начин на отопление. Предоставянето на финансова помощ или на преференциални цени за закупуване на алтернативни уреди за отопление е вторият най-посочван мотив за замяна на отоплението в домакинството – 35,2%, следвано от наличието на по-висок доход на домакинството – 31,9%. Прагматичните мотиви като влагане на по-малко време и усилия (7,7%) и осигурена доставка на гориво до дома (6,6%) са най-малко избраните отговори.

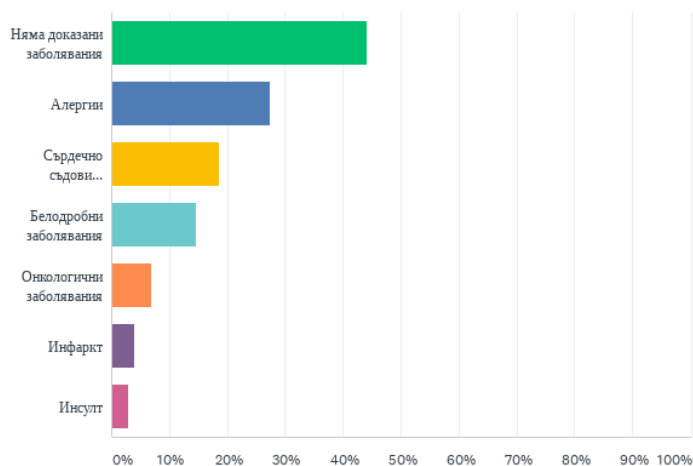
Q19 При какви условия бихте заменили начина си на отопление с по-екологични методи? (възможен е повече от един отговор)

Въпрос 20 – Вие или член на Вашето домакинство страда ли от някое от следните заболявания?

Близо половината от анкетираните нямат доказани заболявания – 44.1%. Сред респондетите, участвали в проучването, най-често се срещат алергиите – 27,5%, сърдечно съдовите заболявания – 18,6%, белодробните – 14,7%. Онкологичните заболявания (6,9%), инфарктите (3,9%) и инсултите (2,9%) са най-рядко срещани сред анкетираните.

Q20 Вие или член на Вашето домакинство страда ли от някое от следните заболявания?

Въпрос 21 - Смятате ли, че качеството на въздуха в града може да окаже влияние а заболяването, избрано в предишния отговор?

Според повече от половината респонденти качеството на въздуха влияе върху заболяванията им – 68,1%, 27,5% не могат да преценят дали има връзка, а едва 4,4% не намират лошия въздух като фактор, оказващ влияние на тяхното заболяване.

Q21 Смятате ли, че качеството на въздуха в града може да окаже влияние на заболяването, избрано в предишния отговор?

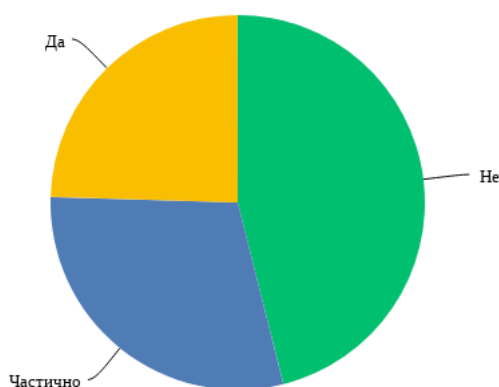

Третата тематична част е посветена на дейностите на община Кюстендил по посока подобряване качеството на въздуха в града.

Въпрос 22 – Запознати ли сте с политиките и дейностите на община Кюстендил за подобряване качеството на въздуха?

Близо половината от участвалите в проучването не са запознати с политиките и дейностите на община Кюстендил, които са насочени към подобряване качеството на въздуха – 46,1%. По-малко от една трета са частично запознати – 29,4% и едва 24,5% твърдят, че са запознати с мерките, които се предприемат от общината за подобряване КАВ.

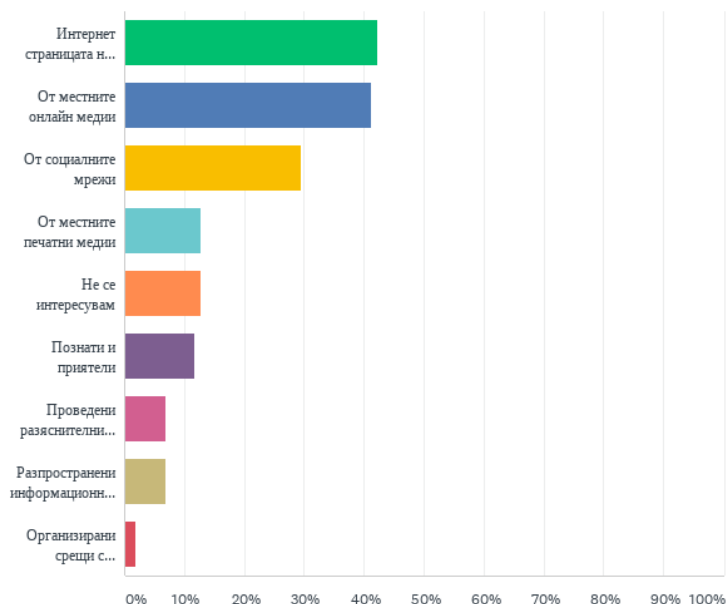
Q22 Запознати ли сте с политиките и дейностите на община Кюстендил за подобряване качеството на въздуха?

Въпрос 23 – Откъде получавате информация за дейностите на община Кюстендил за подобряване качеството на въздуха? (възможен е повече от един отговор)

Като водещи начини за добиване на знание по отношение политиките и дейностите на Община Кюстендил за подобряване качеството на атмосферния въздух, гражданите отново посочват онлайн източниците – интернет страницата на общината (42,2%), местни онлайн медии (41,2%) и социалните мрежи (29,4). Най-малко използвани методи са проведени разяснителни кампании (6,9%) разпространените информационни материали под формата на листовки и брошури (6,9%), както и организираните срещи с представители на общината (2%). Тринадесет респондента (12,8%) са посочили като отговор, че не се интересуват от темата за дейността на общината за подобряване КАВ.

Q23 Откъде получавате информация за дейностите на община Кюстендил за подобряване качеството на въздуха? (възможен е повече от един отговор)

Въпрос 24 – Бихте ли участвали активно в дейности, целящи подобряване качеството на атмосферния въздух в община Кюстендил?

Повече от половината анкетираны (63,7%) казват, че биха се включили активно в дейности за подобряване КАВ в Кюстендил, а едва 2,9% не биха предприели подобни действия. Интересен е броят на респондентите, които са посочили отговор „зависи“ – 33,3%.

Въпрос 25 – В какъв тип дейност бихте взели участие? (възможен е повече от един отговор)

Най-много хора биха взели участие в акции по почистване на зелените площи и междублоковите пространства – 51%. Следващата предпочитана дейност са акции по залесяване – 44% и акции, организирани от общината – 37%. Една четвърт от анкетираните твърдят, че биха се включили в информационни и образователни кампании, а 21% бих заменили начина си на отопление.

Q25 В какъв тип дейност бихте взели участие? (възможен е повече от един отговор)

Въпрос 26 – Според Вас как гражданите могат да се включат в процеса на планиране на политиките по опазване на околната среда и качеството на атмосферния въздух в града? (възможен е повече от един отговор)

Повече от половината анкетирани посочват като най-предпочитан начин за включването им като граждани в процеса на планиране на общински политики създаването на лесна дигитална платформа – 55,9%, както и нуждата от по-добра информираност на обществеността по въпросите за планиране на местни политики – 52%. Значителен дял от участвалите в проучването посочват нуждата от прозрачност при взимане на решения и търсене на обратна връзка от гражданите – 42,2%. Едва една четвърт смятат организирането на работни групи с представители на институциите, бизнеса и гражданите като предпочитан начин за включване в планирането на местни политики – 25,5%.

Q26 Според Вас как гражданите могат да се включат в процеса на планиране на политиките по опазване на околната среда и качеството на атмосферния въздух в града?

ИЗВОДИ

От събраните данни могат да се изведат следните изводи:

1. Като **най-голям проблем**, съществуващ на територията на Кюстедил са ниските доходи.
2. Липсата на грижа за околната среда е **третият по важност проблем в Кюстендил**, заедно с миграцията.
3. **Най-сериозният екологичен проблем за града** е нередовното събиране и извозване на отпадъци, следван от замърсен въздух и лоша поддръжка на зелените площи.
4. Преобладаващо е мнението, че **качеството на въздуха** в Кюстендил е по-скоро добро.
5. Качеството на атмосферния въздух е най-лошо през **зимните месеци**.
6. Най-често посочван показател за разбиране, че въздухът е замърсен, е наличието на **миризма на въздуха** в града.
7. Трите **най-сериозни фактора**, които оказват влияние на качеството на атмосферния въздух в Кюстендил, са отоплението с твърдо гориво, използването за предвижване в града с автомобили и нередовното почистване на улиците.
8. Като **най-голям замърсител** на въздуха се определя отоплението с твърдо гориво.
9. Значителен процент от анкетираните казват, че се **интересуват от чистотата на въздуха** в града.
10. Най-използваните канали за получаване на **информация за състоянието на въздуха** са онлайн източници – местни и други такива.
11. Електронните табла, разположени в града, следвани от онлайн платформа, показваща КАВ в реално време се посочват като **най-предпочитани начини за информиране** по въпроса с КАВ.
12. Голям е делът на анкетираните, които смятат, че КАВ влияе на тяхното **здраве**.

13. Като **най-честите практики** сред анкетираните, насочени към **опазване на околната среда**, са почистването на междублоковите зелени пространства, разделното изхвърляне на отпадъци и прилагането на мерки за пестене на електроенергия.
14. Близко половината от респондентите казват, че никога **не използват агресивна химия в бита**.
15. Преобладаващ е броят на гражданите, които **от време на време** изхвърлят разделно отпадъците си, използват найлонови торбички, пестят електроенергия, не използват агресивна битова химия, почистват междублоковите пространства.
16. Най-предпочтан начин за **предвиждане в града** е ходенето пеш, въпреки това, броят на използващите автомобил също е висок.
17. Най-разпространеният **начин за отопление** на респондентите е чрез климатик.
18. Значителен е и броят на **домакинствата, отопляващи се с твърдо гориво** – в това число влизат камините, камините/котлите с водна риза и печките на дърва.
19. Най-използваното твърдо гориво са **дървата**.
20. Повече от половината анкетираните **биха заменили начина си на отопление** с по-екологичен.
21. **Водещите мотиви** за предприемане замяната на начина на отопление са по-висока ефективност от досегашния начин и предоставянето на финансова помощ или предоставянето на преференциални цени за закупуване на алтернативни уреди за отопление.
22. Близко половината от анкетираните **нямат доказани заболявания**. Най-разпространени са алергиите.
23. Значителен е броят на анкетираните, които смятат, че качеството на **въздухът влияе върху заболяванията им**.
24. Близко половината от респондентите **не са запознати с политиките** и дейностите на община Кюстендил.
25. Като **водещи начини за информиране** по отношение политиките и дейностите на Община Кюстендил за подобряване качеството на атмосферния въздух, гражданите посочват онлайн източниците – интернет страницата на общината, местни онлайн медии и социалните мрежи.
26. Провеждането на разяснителни кампании, разпространяването на информационни брошури и организираните срещи с представители на общината са най-малко използвани като **методи с цел повишаване на информираността на гражданите** по въпросите с КАВ в града.
27. Повече от половината анкетираните казват, че биха се **включили активно в дейности** за подобряване КАВ в Кюстендил.
28. Респондентите проявяват **най-голям интерес към дейности за пособряване КАВ** като акции за почистване на зелените площи и междублоковите пространства, както и към залесяване.

29. Повече от половината анкетирани посочват като **най-предпочитан начин за включването им като граждани** в процеса на планиране на общински политики създаването на лесна дигитална платформа, както и нуждата от по-добра информираност на обществеността по въпросите за планиране на местни политики.
30. Значителен дял от участвалите в проучването посочват **нуждата от прозрачност** при взимане на решения и търсене на обратна връзка от гражданите.

„Този документ е създаден с финансовата подкрепа на Фонд Активни граждани България по Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство. Цялата отговорност за съдържанието на документа се носи от Сдружение „Асоциация за социална отговорност и развитие чрез иновации“ /АСОРИ/ и при никакви обстоятелства не може да се приема, че този документ отразява официалното становище на Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство и Оператора на Фонд Активни граждани България.“